

ע"פ 1405/16 - המערערת בע"פ 1405/16 והמשיבה בע"פ
16/2130: מדינת ישראל נגד המשיב בע"פ 1405/16 והמערער בע"פ
2130/16: אסחאק טורשאן

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעוריהם פליליים

ע"פ 1405/16
ע"פ 2130/16

לבני:
כבוד השופט נ' הנדל
כבוד השופט ע' פוגלמן
כבוד השופט מ' מוז

המערערת בע"פ 1405/16
הmeshiba בע"פ 2130/16: מדינת ישראל

נ ג ד

הmeshiba בע"פ 1405/16
המערער בע"פ 2130/16: אסחאק טורשאן

ערעוריהם על גזר דיןו של בית המשפט המוחזי בירושלים
מיום 18.2.2016 בת"פ 45144-09-14 שניתן על ידי
כבוד השופט א' רומנווב

תאריך הישיבה:
(28.3.2016) י"ח באדר ב' התשע"ו

בשם המערערת בע"פ 1405/16 עוז'ד תומר סגלוביץ
הmeshiba בע"פ 2130/16

עמוד 1

פסק דין

השופט מ' מזוז:

1. ערעור מזה ומזה על גזר דין של בית המשפט המחוזי בירושלים (כב' השופט א' רומנווב) מיום 18.2.2016 בת"פ 45144-14, בגדרו נגזרו על המשיב בע"פ 1405/16, הוא המערער בע"פ 2130/16 (להלן: "המשפט"), 6 חודשים מאסר בפועל אשר ירצו במצטבר לעונש של 3 חודשים מאסר אותם ריצה המשפט בתיק אחר וכן 6 חודשים מאסר על תנאי, וזאת בגין ביצוע עבירות של שחיטה בכוח וקשירת קשר לשחיטה באוימים.

2. ביום 10.11.2015 הרשע בית המשפט המחוזי בירושלים (כב' השופט א' רומנווב) את המשיב ונאשם נוספת (גיל כלפון, להלן: גיל), על יסוד הודהתם בעובdotio של כתוב אישום שתוקן במסגרת הסדר טיעון. לפי עובdotio כתוב האישום המתווקן, במהלך שנת 2014 החזיקו בני הזוג יפים שיכמן ואנה ליידרמן (להלן: המתלוון והמתלוונת) במועדון "איירסופט" באשדוד. איירסופט הוא ענף ספורט אטגררי אשר במסגרתו מדמים המשתתפים "לחימה" זה בזה, תוך שימוש בכללי הדמיית לחימה (העתקיים של כלי נשק) היורים כדורים מפלסטיק קשיח או קרמיקה דחוסה. רון אלמליח (להלן: רון) החזיק במועדון איירסופט בקיסריה, העוסק בייבוא כל' איירסופט אותן הוא רשאי למכור למועדונים בלבד, ולא לצרכנים פרטיים.

במהלך שנת 2014 נקשרו בין גיל למTELוון עסקה במסגרתה שלם גיל למTELוון 60,000 ש"ח בזמן תמורה 20 "רובי" איירסופט (להלן: הרובים), אותן התחייב המתלוון לרכוש כבעל מועדון מרон ולהעבירם לגיל (שהתכוון למסרים לידי המשיב, שמיין את העסקה). העסקה לא יצאה לפועל עקב היקלעותו של המועדון של המתלוונים לקשיים כלכליים ובשל עיכוב ברכישת הרובים מרон, וgilאים על המתלוונים בשם של אנשים אשר לדבריו של גיל הם שמייננו את העסקה, וזאת בידיעתו של המשיב. בהמשך, לאחר שנודע לגיל כי ביכולתו של רון לספק למTELוונים את הרובים, הוא קשר עם המשיב קשר לגורם להגעתו של המתלוון אל בית אולא, כפר המצוי באזורי יהודה והשומרון, שם ישנה העסקה, ובמקביל לגרום להגעתה של המתלוונת למושדי המועדון של רון בקיסריה, וזאת על מנת לקדם את ביצוע בתنتهיה, שם תיטול הלוואה, וכי במקביל המתלוון יסע עם אדם בשם מיכאל כדי לנכונות שיקים אצל אדם אחר שיגול מכיר. במקביל ביקש גיל מיכאל לאסוף את המתלוון, תוך שהוא אומר לו בכספי מטרת הנסיעה היא שהTELוון יקח הלוואה ותוך שהוא מבקש ממנו ליצור עמו קשר לאחר שיאסף את המתלוון, אז יאמר לו מהו יעד הנסיעה.

ביום 6.7.2014 אסף מיכאל את המתלוון, והשניים נסעו, בהנחייתו של גיל, לכיוון מחסום תרקומיא. גיל הורה למיכאל ליצור קשר עם המשיב, והמשיב ביקש מיכאל ליצור עמו שוב קשר כאשר יגיעו למחסום. בהגיעם למחסוםפגשו מיכאל והTELוון במשיב, שהורה להם לנסוע אחריו. לאחר כרבע שעה הגיעו השלווה לבית אולא ונכנסו למוסך שבכפר. מיכאל החל לשחק סנוקר בחדר סמוך עם שני אנשים אחרים (להלן: האחים), ובוועד המתלוון פונה למשיב בעניין ניכוי השיקים, התקשר גיל למTELוון על מנת לבורר, בכספי, באשר להתקדמות בנטילת הלוואה. בבקשתו של גיל העביר המתלוון את מכשיר הטלפון שלו למשיב, וזה יצא אל מחוץ לחדר על מנת לדבר עמו. לאחר זמן קצר חזר המשיב לחדר, הטיח בחזקה בקיור את מכשיר הטלפון של המתלוון וגרם לשבירתו, נגח בפניו של המתלוון, הכה אותו

באמצעות מקל ואמר לו "הבנת מי אני? זה אני שנתן כסף לגיל, זה אני שחייבתי אותך... תביא את הכספי, אחרת אתה לא יצא מפה". המשיב משך את המתלוון לטור ג'יפ, אשר אליו נכנסו גם מיכאל והאחרים, והם נסעו לבתו של המשיב בבית אולא. במהלך השהות בבית אמר המשיב למתלוון דבריஇום שונים, בהם "אתה יצא מכאן בתוך שק כשאתה חתור" וכן "יש לי רעיון איך אני אקבל את הכספי בחזרה. אני אמכור אותך לעربים שייתנו עבורך את כל הכספי והם ישחטו אותך".

במקביל אסף גיל את המתלוונת מביתה, והם החלו בנסעה. בדרך, תוך שהוא בקשר טלפוני עם המשיב מעת לעת, הודיעו גיל למתלוונת כי אין טעם בנטילת הלואאה בנתניה, בהסבירו בכך כי המתלוון קיבל הלואאה. המתלוונת הבינה כי גיל והיא בדרכם להיפגש עם רון במועדון בקיסריה ולכן סיירה להמשיך בנסעה, ובתגובה אמר לה כי כי בכוונו רק לתת דבש לרон ולתקין ציוד אירוסופט מסוים, ולאחר מכן יחזיר אותה לביתה. בהגיעם לשם ביקש גיל מהמתלוונת לחתום על מסמכי רכישת הרובים מרון בשם המועדון, כדי שהעסקה תצא לפועל. המתלוונת התנגדה, וגיל התקשר למיכאל אשר שהה באותו העת עם המתלוון והמשיב בבית אולא, ובהוראותיו העביר מיכאל את מכשיר הטלפון למאתלוון. גיל הורה למתלוון לומר למתלוונת לחתום על מסמכי רכישה הרובים, והמתלוון נאלץ לעשות כן. המתלוונת המשיכה בסירובה, והמתלוון התקשר באמצעות מיכאל לגיל, אשר העביר למתלוונת את הטלפון, ושב ובקש ממנו כי החתום על המסמכים. בסמוך לאחר מכן יצא גיל והמתלוונת ממשרדיו בקיסריה ונסעו לתחנת דלק קרובה, שם שב גיל ודרש מהמתלוונת לחתום על מסמכי רכישת הרובים מרון. המתלוונת נעתרה לדרישה וחתמה על המסמכים במשרדי המועדון.

המשיב שהה לצד המתלוון עד לשלב שבו ערך אותו גיל על כך שהמתלוונת חתמה על המסמכים. לאחר מכן ליוו המשיב את מיכאל ואת המתלוון למחסום, ומשם נסעו האחרנים לאשדוד. בהמשך חש המתלוון ברע ונזקק לקבלת טיפול רפואי בבית חולים.

3. בגין מעשי אלה, בהם הודה כאמור, הורשע המשיב בביצוע עבירות של סחיטה בכוח, לפי סעיף 427(א) סיפה לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: **חוק העונשין**), וקשרתו קשור לסחיטה באיזומים, לפי סעיפים 499 ו- 428 סיפה לחוק העונשין. גיל הודה והורשע בביצוע עבירות של סחיטה באיזומים, לפי סעיף 428 סיפה לחוק העונשין, וקשרתו קשור לסחיטה בכוח, לפי סעיפים 499 ו- 427(א) סיפה לחוק העונשין.

4. בגזר הדין שנית ביום 18.2.2016 השית בית משפט קמא על המשיב 6 חודשים מאסר לRICTO בפועל החל מיום מעצרו (16.3.2015), אשר ירצזו במצבבר לעונש של 3 חודשים מאסר אותן ריצה המשיב במסגרת תיק אחר בו הורשע (ת"פ 4951/07; יער כי לפי בית משפט קמא, 3 חודשים המאסר האמורים "נבלעו" בתקופת המעצר שבה היה המשיב נתון בקשר לתיק הנוכחי). בנוסף נגזרו על המשיב 6 חודשים מאסר על תנאי שלא יעבור תוך 3 שנים ממועד שחרורו את העבירות בהן הורשע בתיק זה.

5. בית המשפטקבע מתחם ענישה אחד ביחס לשני הנאים, תוך שהתייחס לכל העבירות בהן הורשעו כאלו "אייער אחד", והעמיד אותו על 6 חודשים מאסר לRICTO בעבודות שירות עד 24 חודשים מאסר לRICTO בפועל. בקביעו כן, הbia בית המשפט בחשבון, בין היתר, את חומרת העבירות ואת מדיניות הענישה הנהוגה, וזקף לחובת הנאים שורה של נסיבות לחומרה הקשורות בביצוע העבירות, ובهن: האיער היה יוזם, מתוכנן ומתחכם, והbia לתוכאה אותה קיוו הנאים להציג; המתלוון נלקח בעורמה למקום הנמצא באזורי יהודה והשומרון, דבר שיש בו כדי להטיל עליו אימה

ופחד; המעשים הם בגדיר "עשית דין עצמי, פשוטו כמשמעותו". עם זאת, בית המשפט קבע כי יש להתחשב גם בנסיבות ליקולה, ובهن העובדה שהמתלונן ידעה כי המתלונן נלקח לאזרור יהודיה והשומרון, והיתה עמו בקשר טלפוני במהלך ההתרחשויות; העובדה שגיל שלם למתלוננת, לבקשתה, סכום כסף נוסף במועד החתימה על המסמכים החדשים בקיסריה, דבר שלטענת הנאשמים מצביע על כך שהמצוקה שהיא היו נתונם המתלוננים לא הייתה כה חמורה כפי שנטען על ידם; העובדה שהמתלוננים קיבלו מהנאשמים סכום כסף לא מבוטל, אולם לא סייפקו לנאים ממשך תקופה לא קצרה את הסchorה שנרכשה מהם, ואף לא השיבו להם את כספם. עוד קבע בית המשפט, כי לא הוכח כי כתוצאה מהאירועים מושא כתוב האישום הוחכר מצבו הבריאות הכספי של המתלונן או שנגרם נזק כלכלי למתלוננים.

6. אשר לגזירת עונשו של המשיב בתחום המתחם, בית המשפט זקף לחובתו של המשיב את עברו הפלילי: הרשעה משנת 2012 בעבירות של כניסה לישראל שלא חוק, תקיפה שוטר במילוי תפקידו ושימוש במסמר מזויף, בגין הוטל על המשיב, בין היתר, עונש מאסר בפועל לתקופה של 3 חודשים אשר המשיב לא התיצב לריצויו, ולפיין ראשית תקופת מאסר עד לתום ההליכים בתיק הנוכחי נחשבה לריצוי תקופת המאסר הנ"ל; הרשעה משנת 2009 בעבירות של גניבת רכב, נהייה ללא רישיון וכניתה לישראל שלא כדין, בגין הוטל על המשיב עונש של 5 חודשים מאסר בפועל; הרשעה נוספת משנת 2009 בעבירות של התחזותcadm אחר במטרה להונאות, החזקת נשק ו笛יף מסמך ושימוש בו, בגין הוטל על המשיב עונש של 5 חודשים מאסר ו- 15 ימים. לזכותו של המשיב מוקפו הודהתו במעשים ונסיבות אישיות ומשפחתיות שונות.

7. בערעורו של המדינה נטען כי מתחם הענישה שנקבע בעניינו של המשיב והעונש שנגזר עליו אינם הולמים את חומרת מעשיו של המשיב, על נסיבותיהם, וכי גזר הדין אינו נותן ביטוי מעשי לכך שהעונש הקבוע בצדה של עבירה הסחיטה בכוח בנסיבות התקין דין הינו עד 9 שנים מאסר וכי בצדה של עבירות קשירת הקשר לשחיטה באיזומים קבוע עונש של עד 7 שנים מאסר. עוד נתבע, בין היתר, כי שגה בית המשפט בכך שזקף לטובת המשיב את העובדה שלמתלוננים היה חוב אמיתי כלפיו, וכי "העובדת שלאדם קיימת טענה כספית לגיטימית נגד חברו אינה ניתן לו את הרשות לפעול בדרכים אלימות על מנת לגבות חוב זה". בנוסף מבקשת המדינה לחיב את המשיב בתשלום פיצויים לטובת המתלוננים.

8. מנגד, בא כוח המשיב ניסה לטעון בערעורו נגד חלק מהעובדות שבכתב האישום המתוקן שבו הודה הנאשמים (לדוגמה, טען כי לא הוכח כי המתלונן הוכה על ידי המשיב). כן נטען, בין היתר, כי לאור עברו הפלילי העשיר והסתבכויותיו המשפטיות של המתלונן ונוכח העובדה שהמתלוננת דרצה סכום כסף נוסף מהנאשמים במועד החתימה על המסמכים בקיסריה, ברוי כי המתלוננים לא פחד אמיתי מהמשיב או מגיל. בא כוח המשיב הוסיף וטען כי יש לזקוף לזכותו של המשיב את העובדה שהשಗיח ו"פקח 7 עיניים" על המתלונן בהיותם בבית אולא, שאם לא כן, היה המתלונן "נשחת" והמשיב "היה מתקבל כגבור בכפחו".

דין והכרעה

9. כדי, אין ערכת הערעור נוטה להתערב בגין דין הערכה הדינית, אלא במקרים חריגים בהם נפלת בגין הדין טעות מהותית, או שעה שהעונש שנגזר על יהודיה חורג באופן ממשי מרמת הענישה המקובלת או הרואיה בנסיבות דומות (ע"פ 14/5860 לביא נ' מדינת ישראל (6.3.2016); ע"פ 15/3060 ابو רגיג נ' מדינת ישראל (21.7.2015); ע"פ 13/3856 גוני נ' מדינת ישראל (3.2.2014)). עם זאת, לאחר עיון ובחינת טענות הצדדים - בכתב

ובעל פה - מצאנו כי המקרה הנדון נופל בגדיר אותו מקרים חריגים המצדיקים את התערבותנו, וכי יש לקבל את ערכו המדיינה על העונש שנגזר על הנאשם.

10. כאמור, בית משפט קמא נתן דעתו לכל אותן נסיבות מחמירות הקשורות בביצוע העבירות, ובهن העובדה שהאיiou היה יוזם, מתוכנן ומתוככם, והביא לתוכאה אותה קיוו הנאים להציג, וכן העובה שהמתلون נלקח בעורמה למקום הנמצא באזורי יהודה והשומרון, דבר שיש בו כדי להטיל עליו איומה. בית המשפט אף ציין כי המעשים הם בוגר "עשיות דין עצמי, פשטוו כמשמעו". הגם שבית המשפט התייחס לכל אלה, סבורני כי העונש אשר השית על הנאשם באופן הולם את אותן נסיבות מחמירות, וכי ראוי היה לתת את הדעת גם לנסיבות מחמירות נוספות המתקיימות בעניינו.

11. בחינה של עובדות כתוב האישום המתוקן, בהן הודה כאמור הנאשם, מביאה למסקנה כי העונש שהושת על הנאשם אינו מתיישב עם עיקרון ההלימה - "קיים של יחס הולם בין חומרת מעשה העבירה בנסיבותיו ומידת אשמו של הנאשם ובין סוג ומידת העונש המוטל עליו" - שהוא העיקרון המנחה בענישה (סעיף 40 ב' לחוק העונשין).

התכוון הקפדי שקדם למעשים, שיתוף הפעולה בין הנאים והעורמה שבה נקטו במטרה להביא את המתلون והמתلونת - בוגר - למקומות בהם חפצו, הובילו של המתلون אל אזור יהודה והשומרון וכלייתו בביתו של הנאשם, האיומים הקשים שהופנו כלפי המתلون, האלימות שננקטה נגדו ושבירת הטלפון הסלולרי שלו, הלחץ שהופעל על המתлонנים על מנת לחתום על המסמכים במועדון בקיסריה - נכון נסיבות מחמירות וחמורות אלו, אני סבור כי מתחם הענישה שקבע בית משפט קמא והעונש שגזר בגדרו (6) כודשי מסר לריצוי בפועל) אינם הולמים את חומרת מעשיו של הנאשם ואת נסיבות ביצועם, ואין בהם גם כדי להרטיע את הנאשם מביצוע מעשים דומים בעתיד, לא כל שכן כדי הרתעת הרבים (סעיפים 40 ו- 40 ז' לחוק העונשין).

12. לצד המעשים ונסיבות ביצועם, יש לזכור בחשבון גם את הרקע להם - אי אספקת סחרה שהתחייבו המתлонנים לספק לנאים ושבגינה אף קיבלו מהנאים סכום כסף נכבד (60,000 ש"ח), אותו לא השיבו לנאים. כאמור, בית משפט קמא ראה בעובדה זו נסיבה מסקלה לזכותם של הנאים. אין בידי לקבל זאת. בית משפט זה עמד לא פעם על הצורך בשליחת מסר מרתק וחד משמעי בכל הנוגע לפתרון סכסוכים באמצעות שימוש באלימות ונטילת החוק לידיםخلف פניה לרשות החוק:

"מעשה העבירה שאינו אלא אקט של לקיחת החוק לידיים, פתרון סכסוכים בדרך אלימות ועשיות דין עצמי, מבטא לא רק זלזול בערך ח' אדם, אלא בכל אותם יסודות שקייםה של חברה מתוקנת תלוי בהם. מחובתו של בית המשפט לשרש התנהגות מעין זו לאור השכלותיה הרות האסון" (ע"פ 1645/08 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 33 (3.9.2009); וראו גם: ע"פ 4330 דעאס נ' מדינת ישראל, פסקה 14 (5.11.2012)).

אכן, המתлонנים ודאי אינם ראויים לפרס על שהשתמטו ממילוי התחייבותיהם כלפי הנאים (גם אם בשל היקלעותם לกฎหมายים), אך לא היה מקום לזקוף עניין זה לטובתם של הנאים, בפרט כאשר בעניינו לקיחת החוק לידיים היא חמורה במיוחד, וזאת כאמור נוכח התכוון המקורי והמודדק שלולוה למשעי הנאים והגשמותו בעורמה ובחוכמה, תוך שימוש באיזומים, נקיטת אלימות והזאתו של המתلون אל שטחי יהודה והשומרון.

13. אשר למדיניות הענישה הנהוגת בעבירות כגון דא. בע"פ 7358/12 אחמד נ' מדינת ישראל (20.2.2013)ណון בבית משפט זה מקרה הדומה במידת מה לעניינו - ערעוורום של 3 אחים אשר חבירו לגבות באילמות חוב שלטענתם חוב המתלוון לאחד מהם. לביקשתם של שניים מהאחיהם (המערערים 1 ו- 2), התלווה אליהם המתלוון כדי לדבר איתם על החוב, ובהתאם לחייבם לחלקת אדמות שבבעלות משפחת האחיהם, הותקף המתלוון על ידם באמצעות אגרוףן, ידיו נכפתו באזקיים, והוא הוכנס לكونטינר שנמצא במקום, ונאמר לו כי ישאר כלוא עד שישלם את חובו. בעבר זמן הגיע למוקם גם האח השלישי (המערער 3), שאמר למתלוון כי עליו לשלם או שיישאר כלוא. המתלוון שוחרר רק לאחר ששב והבטיח כי ישלם את הסכום הנדרש. בית המשפט המחויז גזר על המערערים עונשים שיקפו את חלקם היחסיבאים, כך שעל המערער 1 הוטל עונש של 22 חודשים מאסר בפועל, על המערער 2 הוטל עונש של 16 חודשים מאסר בפועל ועל המערער 3 הוטל עונש של 8 חודשים מאסר בפועל, וזאת נוספת לעונש של 8 חודשים מאסר על תנאי שהוטל על כל אחד מהם. בית משפט זה דחה את הערעור, תוך שציין כי -

העברית שבחן הורשו המערערים הן עבריות חמורות ביותר. הן חותמות תחת יסודות קיומה של חברה מותקנת, שבה אדם צריך להיות סמוך ובטוח שיוכל לצאת את ביתו ולא להידרש לישב סכסוכים עסקיים בתנאים של כליאה והשלפה. שיקול נוסף שיש להביאו בחשבון במסגרת עניה בגין עבריות מסווג זה, כפי שציין השופט א' לוי בע"פ 6774/01 מдинת ישראל נ' אלעלווין (1.11.2001), הוא החשש של קורבנות לסתיטה מהגשת תלונות. כך, על הענישה בתחום זה לבטא לא רק את 'מידת הכיעור שבעיראה' ואת 'שאט הנפש שהוא מעוררת בלב השומע' אלא גם את החשיבות הנודעת לעידודם של קורבנות להצע ולבקש את הגנת החוק. במקרה דנן, ביצוע העבירות אף היה הכרוך בפגיעה אישית במטלון, שחווה אלימות וחרדה. עמידתו כנגד חברו נגד מוסיפה לדברים משנה חומרה" (שם, בפסקה 8).

14. העונש שהושת בענינו על המשיב אינו מתיישב עם מדיניות הענישה המשתקפת בדברים דלעיל. העונש CAN נמור מהעונשים שנגזרים על המערערים בענין שלועל, על אף שימושו של המשיב חמורים לא פחות משליהם, ויש בכך כדי להזכיר על העונש שראו הינה שייגזר על המשיב בבית משפט קמא. על כן יש להוסיף את עברו הפלילי העשיר של המשיב ואת ההבנה כי בעונשים שהוטלו עליו עד כה לא היה כדי להרטינו.

15. אשר על כן, החלטנו לקבל את ערכו המדינה, ולהעמיד את עונשו של המשיב על 15 חודשים מאסר בפועל, חלף העונש של 6 חודשים המאסר בפועל שגזר עליו בית משפט קמא. המאסר על תנאי שנגזר על המשיב יישאר על כנו. בנסיבות אלו, מובן שדין ערכומו של המשיב - להידחות. בהתחשב מכלול הנטיות למפורט לעיל, לא מצאנו מקום לחיב את המשיב בתשלום פיצויים למתלוננים.

ניתן היום, י"א בניסן התשע"ו (19.4.2016).

ש | פ | ט

ש' פ' ט

ש ו פ ט